

מובא במשנה דינים העוסקים בגט שנכתב שלא כתקנת חכמים. תקנו חכמים לכתוב בגט ג' עניינים שמציירים ציור שלם, ואלו: עש"ן, עולם שנה ונפש, כלומר מקום זמן ואדם בגט, וכך לשון המשנה (שם עט):

- א. כתב לשום מלכות שאינה הוגנת, לשום מלכות מדי, לשום מלכות יון, לבנין הבית, לחורבן הבית.
- ב. היה במזרח וכתב במערב, במערב וכתב במזרח - תצא מזה ומזה, וצריכה גט מזה ומזה..
- ג. שינה שמו ושמה, שם עירו ושם עירה - תצא מזה ומזה, וכל הדרכים האלו בה.

החלק הראשון במשנה עוסק ב**זמן**, כלומר יש לכתוב בשטר הגט את הזמן של המלכות השולטת באותה עת. ואם כתב זמן של מלכות אחרת או לזמנים אחרים כמו חורבן הבית, אין הגט חל (והבנים מהבעל השני ממזרים). החלק השני במשנה עוסק ב**מקום** בו עומד כותב הגט, יש לכתוב את המיקום המדויק שלא יפסל את הגט. החלק השלישי במשנה עוסק ב**אדם**, כלומר יש לכתוב את שם הבעל ושם האשה, וכן שמות מקומותיהם, ואם שינה, אזי אין הגט חל.

הגמרא מבארת ששני החלקים הראשונים הם שיטת רבי מאיר, חכמים סוברים שאם לא כתבו את שמו ושמה אזי הגט פסול, אך שאר העניינים לא פוסלים את הגט.

הגמרא מבררת מהי 'מלכות שאינה הוגנת'? ומדוע נכתבה כך? עוד שואלת הגמרא האם תקנת חכמים בשטר הגט מבטלת דין דאורייתא? וכך שני חלקי הגמרא (פ.):

- א. מאי מלכות שאינה הוגנת? מלכות הרומיים. ואמאי קרי לה מלכות שאינה הוגנת? משום דאין להם לא כתב ולא לשון. אמר עולא: מפני מה תקינו מלכות בגיטין? משום שלום מלכות.
- ב. ומשום שלום מלכות תצא והולד ממזר? אין, ר"מ לטעמיה, דא"ר המנונא משמיה דעולא, אומר היה ר"מ: כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין - הולד ממזר.

מלכות רומי נקראת מלכות שאינה הוגנת משום שאין להם כתב ולשון. וכל מטרת כתיבת שנות המלכות הקיימת היא משום שלום המלכות. ע"כ שואלת הגמרא, האם למען שלום המלכות הולד מהבעל השני יהיה ממזר?! עונה הגמרא שכן שהמשנה כשיטת רבי מאיר (עיי' רש"י ד"ה ר"מ). וסובר רבי מאיר, שכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים, כגון זמן המלכות, הולד ממזר.

ומבאר הרשב"א מדוע רק כאן כתבה המשנה על רומי "מלכות שאינה הוגנת", וזה לשונו (שם):

כתב לשם מלכות שאינה הוגנת לשום מלכות יון לשום מלכות מדי לבנין הבית לחורבן הבית. פי' בזמן שהאומות מונין למלכיהם ומלכיות מקפידות בדבר אם היה במלכות זה וכתב לשם מלכות אחרת אפילו לשם מלכות שאינה הוגנת, **משום הכי מזכירו כאן בלשון מלכות שאינה הוגנת מה שאינה מזכירו כן בשאר מקומות דס"ד אמינא כיון שאינה הוגנת לא יקפידו בה קמ"ל**, ואף על גב דבגמ' עבידי מינה צריכותא אחריתי האי צריכותא אשמועי' בלשון שאינה הוגנת, ולא עוד אלא אפי' למלכות שכבר עברה כמלכות מדי ויון דס"ד אמינא מאי דהוה הוה קמ"ל.

למלכות רומי אין לה כתב ולשון, ואין היא מלכות עצמית ולכן היה ה"א לומר שאם היה כתוב מלכות רומי לא היו מקפידים משום שלום מלכות (כי שאר המלכויות לא תופסות מאותה אומה). עוד באותו כיוון יש לומר, שחשוב שמלכות שתירשם בשטר תהיה מלכות ולוונטית, כלומר המלכות משפיעה על שטר הגט. ולכן מלכות שאין לה לא לשון ולא כתב, כבר מאבדת ממשמעות השטר שהוא עשוי מכתב ולשון (ע"כ בנידון מתאים לומר מלכות שרינה הוגנת, כלומר לא הגונה בשביל שטר גט).

סוף סוף, זהו המטבע שטבעו חכמים וכך הוא המבנה של הגט עפ"י שיטת רבי מאיר (ויש לעיי' מדוע רבי מאיר). ואם יש שינוי גם ברמת שנות המלכות שעומדים בה, אזי הגט פסול והולד ממזר. נראה שעומק הדברים טמון בדברי הריקאנטי, וזה לשונו (דברים כד):

והבן אמרו ספר כריתות, כי כמו שנדווגו גופיהן כך קודם יצירתן נדווגו נשמותיהן, ובהתפרדן זה מזה צריך ספר כריתות שיכרות ביניהן, גם צריך לשמה שנאמר וכתב לה לשמה, **וצריך שמו ושמה ושם עירו ושם עירה, כי הפירוד הזה אינו רק בהן וגם בשמותיהן לא בדו פרצופין והבן**.

כלומר, זוג נשוי שנפרד ומתגרש הוא ממש נכרת. כלומר, כל העולמות המחברים ביניהם, המקום הזמן והאדם, גם נכרתים ומתפרדים. ע"כ יש חשיבות רבה לכתוב זאת בספר הכריתות, כל העולם שותף איתם באותו גירושין "כי הפירוד הזה אינו רק בהן".

נראים הדברים מתאימים לשיטת רבי מאיר, שהוא עצמו בן גרים ממלכות רומי (גיטין נו). שאינה הוגנת. ר"מ הצליח לתקן את הכתב והלשון שהרי הוא בעצמו היה 'חכם וסופר' (שם סז). ע"י ההבנה שיש בשטר גט פירוד שאולי נראה פרטי אך טמון בחובו, פירוד לאומי ועולמי.